



Modeli i metodički pristupi ekološkog vaspitanja i obrazovanja

U vaspitno-obrazovnoj praksi Jovanović (2019, prema Kundačina, 2020) izdvaja dva modela ekološkog vaspitanja i obrazovanja. Prvi model, višepredmetno-interdisciplinarni model ne pruža adekvatno ekološko obrazovanje, jer ekološko obrazovanje u mnogim nastavnim predmetima ima stihijski i fragmentarni karakter, ali i činjenice da nastavnici nemaju razvijene didaktičko-metodičke kompetencije. Drugi, kombinovano-mješoviti model, smatra se efikasnijim, jer se obrada ekoloških sadržaja vrši u pojedinačnim predmetima i u posebnom nastavnom predmetu koji ima ulogu koordinacije povezujući tako fragmentarna znanja. Omogućava primjenu različitih nastavnih metoda što je dakako uslovljeno stručnom i didaktičkom kompetencijom nastavnika.

Jedna od specifičnosti ekološkog vaspitanja i obrazovanja je da se ono pored nastave u školi može realizovati i u okviru vannastavnih i vanškolskih aktivnosti, čime se ekološko vaspitanje i obrazovanje ispoljava i proširuje na vaspitno-obrazovni proces u cjelini (Andevski i Kundačina, 2004). Zahvaljujući ovoj karakteristici, Kundačina (2010) izdvaja tri metodička pristupa. Prvi metodički pristup vezan je za nastavu i ima više obrazovni i informativni karakter i uglavnom se svodi na rad u učionici. Drugi metodički pristup vezan za vannastavne i vanškolske aktivnosti više je usmjeren na osposobljavanje učenika za ekološko ponašanje. Akcenat je stavljen na aktivno učenje odnosno uvažavanje učenikovih individualnih sposobnosti i mogućnosti što doprinosi kvalitetnijem usvajanju ekoloških sadržaja. Treći metodički pristup podrazumijeva školu kao kontekst, kao socijalni i ekološki ambijent, sa naglaskom na ekološku socijalizaciju, izgradnju ekoloških navika i ponašanja.

Klemenović (2004, prema Minić, 2020) navodi da se prilikom planiranja ekoloških aktivnosti polazi od različitih interesovanja i različitih stilova učenja učenika, čime se omogućava uključivanje svakog pojedinačnog učenika u određenu ekološku aktivnost.

Kada govorimo o realizaciji postavljenih zadataka ekološkog vaspitanja i obrazovanja, a sa aspekta načina i vremena obrade nastavnih sadržaja, Kundačina (2010) navodi dva metodička pristupa. Prvi metodički pristup podrazumijeva obradu nastavnih sadržaja o životnoj sredini kao cjelovitog problema, od porodice do škole, mjesne zajednice, sela ili grada, zavičaja do države. primjenjuje se u mlađim razredima osnovne škole, kao i u nastavi likovne kulture, tehničkog obrazovanja, istorije, geografije i književnosti. Navedeni metodički pristup obezbjeđuje sagledavanje životnog prostora te stvaranje mogućnosti aktivnog učestvovanja, pri čemu učenik ostaje u pasivnom odnosu prema sredini i sa nedovoljnim učešćem. Nastavni sadržaji se prilagođavaju uzrasnim mogućnostima učenika i realizuju se prema unaprijed postavljenom planu koji predviđa vrijeme obrade. Izdvojeno obrađivanje segmenata životne sredine, zemljište i šume, voda i vazduh, selo i grad, stambene cjeline i proizvodni kompleksi, karakteristika su drugog

metodičkog pristupa, sa najčešćom primjenom u nastavi biologije, fizike, i hemije. Sadržaji se predviđaju po slobodnom planu, ali se ne određuje vrijeme obrade, što ovaj model čini efikasnijim u mlađim razredima osnovne škole.

Na osnovu navedenog možemo zaključiti da samo pravilnim izborom metodičkih modela i pristupa ekološkog vaspitanja i obrazovanja prilikom realizacije ekološkog vaspitanja i obrazovanja zadovoljavamo obrazovnu i vaspitnu komponentu što je neophodan uslov za cjelovito razvijanje ekološke svijesti učenika.

Tags

Stručno usavršavanje nastavničkog kolektiva

Collections

Autorski tekstovi